

Zacheus, Miettinen ja Ruokojärvi

3.5.2021

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 236
20101 Turku
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä.

Lausuntopyyntönnö VARELY/308/2021

Ehdotus Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmaksi vuosille 2022–2027

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuulluksi ehdotuksesta Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmaksi vuosille 2022–2027. Toimenpideohjelma on kattava ja siinä on tunnistettu monia kohteita, jotka edellyttävät toimenpiteitä meriympäristön tilan parantamiseksi. THL katsoo, että monilla ympäristön tilaa parantavilla toimenpiteillä voidaan samalla edistää terveydensuojelua. THL haluaa lausunnossaan tuoda esille muutamia tärkeäksi toteamiaan havaintoja.

THL pitää ravinnekuormituksen vähentämiseksi toteutettavia ja suunniteltuja vesienhoidon ja merenhoidon toimenpiteitä tärkeinä. Syanobakteerien eli sinilevien esiintyminen merialueilla on varsin yleistä. Syanobakteeriesiintymät voivat lisääntyä, jos meriympäristön ravinneolosuhteet säilyvät syanobakteereille otollisina. Lisäksi ilmastonmuutoksen myötä kesän hellejaksojen yleistyminen saattaa pidentää syanobakteeriesiintymien kestoa. Syanobakteeriesiintymät vähentävät vesien virkistyskäyttämömahdollisuuksia ja voivat aiheuttaa erityisesti uimareille ja vesiturheilijoille jopa terveydellistä haittaa.

THL kannattaa jätevesien kuormituksen vähentämiseksi toteutettavia ja suunniteltuja vesienhoidon ja merenhoidon toimenpiteitä, sillä ravinteiden ja mikromuovien lisäksi jätevesien mukana vesiympäristöön päätyy myös suolistoperäisiä taudinaiheuttajia. THL katsoo, että jätevesien hygienisointi voi tilanne- ja kohdekohtaisesti olla tarpeen jäteveden mukana vesiympäristöön päätyvien suolistoperäisten mikrobien vähentämiseksi. THL pitää tärkeänä viemäriverkoston kunnan parantamista viemäriverkoston vikaantumisen aiheutuneiden häiriötilanteiden vähentämiseksi ja sekaviemäroinnin vähentämistä runsaisiin sateisiin liittyvien jätevesien ohjauksutusten ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Kalojen ja ihmisravintona käytettävien muiden merieliöiden epäpuhtaustasoja koskien THL haluaa huomauttaa, että vaikka kalojen epäpuhtaustasot eivät nykyisin pääosin ylitä lainsäädännössä asetettuja elintarvikkeiden enimmäispitoisuusrajoja, epäpuhtauksien tiivistä seurantaa on syytä jatkaa.

Maailman terveysjärjestö WHO tulee arvioimaan uudelleen dioksiinien ja PCB-yhdisteiden summapitoisuuksien laskennassa käytetyt toksisuuskertoimet (mahdollisesti v. 2022). Olemme arvioineet, että on mahdollista, että uusilla toksisuuskertoimilla laskien Itämeren suurimpien silakoiden pitoisuudet ylittävät dioksiinien ja PCB:n summien sallitut enimmäispitoisuudet elintarvikkeissa.

www.thl.fi

Zacheus, Miettinen ja Ruokojärvi

3.5.2021

Suurin osa kaupallisesti hyödynnettävistä merikaloista alittaa tällä hetkellä EU:ssa asetetut kalan elintarvikekäyttöä koskevat dioksiinien ja PCB-yhdisteiden sallitut enimmäispitoisuudet, mutta myös näitä enimmäispitoisuusrajoja ollaan EU:ssa päivittämässä. Todennäköinen rajojen laskeminen voi vaikuttaa negatiivisesti kalojen kaupalliseen hyödynnettävyyteen. EU:n kaloille asettamat enimmäispitoisuusrajat päivitetään todennäköisesti vasta WHO:n toksisuuskertoimien uudelleenarvioinnin jälkeen.

Koska EU:ssa suunnitellaan elintarvikkeiden ja rehujen sallittujen maksimipitoisuuksien asettamista uusille yhdisteryhmille (mm. perfluoratut yhdisteet, bromatut palonestoaineet, polyklooratut naftaleenit), myös näiden uusien haitallisten aineiden kartoittaminen Itämeren kaloista on tarpeen seurantojen yhteydessä. Tieto on erityisen tarpeen nyt, kun kotimaisen kalan käyttöä pyritään edistämään mm. Kotimaisen kalan edistämishjelman myötä.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Osastojohtaja

Anne Hyvärinen